

ÅRSRAPPORT

2021

Innhold

Styreleders forord	3
Gjeldsåret 2021	4
Informasjonsarbeid og politiske prosesser	5
Hovedpunkter fra 2021	5
Temanyhetsbrev	6
Foredrag og seminarer	7
Nettside og sosiale medier	7
Internasjonalt samarbeid og det internasjonale nettverket	8
Samarbeid med privat næringsliv	8
Organisasjon	9
Medlemsorganisasjoner og samarbeid	9
Årsmøte	9
Styret	9
De frivillige	10
Kontingent og finansiering	10
Sekretariatet	10

Styreleders forord

Når jeg ser tilbake på 2021 og oppsummeringen av hva SLUG har fått til som organisasjon i et krevende år blir jeg både stolt og optimistisk for fremtiden. I lys av pandemien og dens konsekvenser for svært mange land ville det vært mer nærliggende å tro at man heller ble pessimistisk, men i et landskap preget av lange og krevende prosesser er det viktig å se og huske de store og små fremskrittene som gjøres på veien til varig endring.

Gjeldssituasjonen, særlig i utviklingsland, er dramatisk og de neste årene vil bli meget krevende for mange. Svakheterne ved dagens system for forebygging og løsning av ikke-bærekraftig statsgjeld, eller rettere sagt mangelen på dette, er det stadig flere som anerkjenner. Dette ser vi blant annet ved at to av SLUGs viktigste mottakere av politiske innspill, Verdensbanken og det Internasjonale Pengefondet (IMF), selv ønsker reformer og forbedringer av rammeverkene som danner grunnlaget for dagens gjeldsarkitektur. En slik anerkjennelse er et stort steg i riktig retning og noe SLUG kan ta deler av æren for sammen med internasjonalt sivilsamfunn, da disse har kommet med konkrete innspill som har blitt hørt og tatt til følge.

Andre milepæler i arbeidet for en mer rettferdig gjeldspolitikkt globalt inkluderer å nå frem til sentrale aktører nasjonalt. I 2021 har SLUG, i samarbeid med andre sivilsamfunnsorganisasjoner, lyktes med å få gjeldssaken høyere på agendaen, noe som har materialisert seg på flere måter. Nærmest alle politiske partier i Norge har nå politikk for håndtering av statlige gjeldskriser og regjeringens intensjon er også å støtte etableringen av internasjonale mekanismer for dette. Videre har Statens Pensjonsfond Utland tatt grep for å bli en mer ansvarlig långiver. De har blant annet implementert forslag til endring av sitt etiske rammeverk, økt åpenheten gjennom offentliggjøring av godkjente utstedere av statsobligasjoner og påbegynt forhåndsfiltrering av aksjer, alt etter innspill fra SLUG.

Videre har SLUG økt innsatsen på samarbeid med privat næringsliv, et ledd i å nå målene om mer ansvarlig långivning. Dette arbeidet har tiltrukket seg internasjonal oppmerksomhet og ført til at SLUG blir ytterligere ansett som en samtalepartner med tyngde og innsikt.

Summen av dette gjør at 2021 står igjen som et år hvor SLUG fikk flere gjennomslag og bidro til at steg ble tatt i retning av positiv endring på gjeldsfeltet. Det er fortsatt en lang vei å gå, men med SLUGs eminente sekretariat, medlemsorganisasjoner og andre samarbeidspartnere, internasjonalt sivilsamfunn inkludert søsterorganisasjoner, et aktivt og kunnskapsrikt styre og engasjerte frivillige, har jeg troen på flere fremskritt i året som kommer.

God lesing,

Isabella Dahl Kormilitzine

Gjeldsåret 2021

Pandemien har hatt dramatiske konsekvenser for global fattigdomsbekjempelse. Særlig statlig gjeldsbærekraft blir i årene framover en av de største utfordringene som må håndteres for å kunne få statlig økonomisk aktivitet inn på et finansielt bærekraftig spor. Allerede før pandemien var globale gjeldsbyrder rekordhøye. 34 utviklingsland var, ifølge [IMF](#), enten i gjeldskrise eller i høy risiko for krise. Ifølge UNDP er det nå [82 utviklingsland](#) som står i fare for å få problemer med å betjene statlig gjeld i årene som kommer. Mange rike land har også pådratt seg store statlige gjeldsbyrder i forbindelse med pandemihåndteringen. Behovet for permanente multilaterale systemer for å forebygge og løse statlige gjeldskriser på en mer effektiv og rettferdig måte står høyere på agendaen enn på lenge.

Dagens situasjon har eksponert de store hullene i den globale gjeldsarkitekturen med alvorlig tydelighet. Mangel på systemer for å sikre ansvarlig långivning og lånoptak har bidratt til at land var svært dårlig stilt til å håndtere krisen da den oppsto. Land med ikke-bærekraftig statsgjeld har få andre muligheter enn å låne enda mer penger for å finansiere krisetiltak. Etter flere år med [kutt](#) i offentlige tjenester for å frigjøre midler til nedbetaling av gjeld har mange land slitt med å kunne tilby sine innbyggere adekvate helsetjenester og sosiale sikkerhetsnett. Når den akutte fasen av krisen er over, vil flere land måtte [kutte](#) ytterligere i offentlige ytelser for å kunne betjene den nye gjelden. Problemene vil med andre ord forverres før det er ventet at de vil vokse seg så store at flere land kan komme til å misligholde gjelden sin.

G20-landene vedtok i 2020 en midlertidig utsettelse av gjeldsbetjening for fattige land som ba om mulighet for dette (Debt Service Suspension Initiative – DSSI). Denne løp ut i desember 2021 og erstattes ikke med et nytt midlertidig moratorium. G20 vedtok også et felles rammeverk for behandling av statlige gjeldsproblemer (Common Framework – CF). De løsningene som foreløpig har kommet på bordet [monner](#) allikevel dessverre ikke til å løse de store utfordringene verden står overfor. 3 land har til nå, siden februar 2021, bedt om behandling under det nye Common Framework. Ingen av de tre landene har så langt kommet fram til en avtale med sine kreditorer.

Common Framework legger opp til en overfladisk behandling av gjeldsproblemet der midlertidige løsninger, som lengre nedbetalingstid og noe lavere renter, antas å kunne komme til å danne grunnlaget i eventuelle avtaler som kan komme på plass i framtiden. For de fleste utviklingsland med ikke-bærekraftig gjeld vil det bli nødvendig med slette av større deler av det opprinnelige lånebeløpet for å komme ned på et nivå der gjelden lar seg betjene over tid, samtidig som land har økonomisk handlingsrom til å opprettholde offentlige investeringer i universelle velferdsgoder og sikre en stabil økonomisk vekst. I 2021 har G20-landene vært mindre framoverlente på gjeld enn i pandemiens innledende fase, men store institusjoner som det Internasjonale Pengefondet og Verdensbanken har i stadig større grad bedt om bredere og mer ambisiøse reformer av den internasjonale gjeldsarkitekturen. Blant annet tok IMF i desember til orde for en del [forbedringer](#) av G20 Common Framework som reflekterer innspill fra sivilsamfunn internasjonalt. SLUG vil fortsette å jobbe for at det kommer mer velfungerende, permanente multilaterale løsninger for gjeldskriser på plass og at systemer som kan forebygge framtidige gjeldskriser styrkes.

I 2021 har SLUGs sekretariat fulgt globale prosesser, og Norges rolle i disse, tett. Vi har hatt møter med beslutningstakere nasjonalt og internasjonalt, skrevet innspill til politiske prosesser, arrangert panelsamtaler, holdt skoleringer og foredrag og vært tilstede i media og sosiale medier for å engasjere den norske befolkningen i globale gjeldsspørsmål og være med på å stake ut en bedre retning for gjeldspolitikken. Vi har samarbeidet tett med medlemsorganisasjonene, nordiske og globale partnere om felles utspill og politiske kampanjer for å løse utviklingslands gjeldsproblemer. SLUGs styre og frivillige har også vært uvurderlige bidragsytere i året som er gått. Vi gleder oss til å jobbe videre sammen med styrket samarbeid og vind i seilene i årene som kommer!

Informasjonsarbeid og politiske prosesser

Hovedpunkter fra 2021

2021 har vært et år med høy aktivitet internasjonalt på gjeldsfeltet. SLUG har, sammen med sivilsamfunn internasjonalt, deltatt i møter med det Internasjonale Pengefondet, Verdensbanken og Parisklubben for å forsøke å skyve den politiske debatten om løsninger på statlige gjeldskriser i en mer ambisiøs og strukturell retning. I møte med norske og nordisk-baltiske beslutningstakere har vi opplevd å få gehør for våre forslag til forbedringer. Samtidig har norske myndighetsrepresentanter uttrykt at man mener å ha et begrenset handlingsrom til å foreslå radikale endringer i internasjonale sammenhenger. Dette begrunnes med at Norge er et lite land i internasjonal kontekst og mangler tilgang til en del beslutningsarenaer, som blant annet G20. Om Norge kan få en mer progressiv rolle internasjonalt i årene som kommer med ny regjering forblir foreløpig et åpent spørsmål: et positivt møte med Tvinnereim i januar 2022 gir noen sporer til håp. Forbedrede systemer for ansvarlig långivning og lånopptak var imidlertid en av Norges hovedprioriteringer under fjorårets generalforsamling i FN, etter innspill fra SLUG.

Nordisk-baltisk møte med IMF

Det Internasjonale Pengefondet og Verdensbanken har vært progressive stemmer på gjeldsfeltet det siste året. IMF har tatt til orde for nevnte strukturelle endringer som reflekterer innspill fra sivilsamfunn, løsningsforslag blant annet SLUG har fremmet i møte med våre nordisk-baltiske styrerepresentanter. SLUG og andre sivilsamfunnsorganisasjoner spilte også inn at Pengefondet burde utstede en ny allokering av den globale reservevalutaen Special Drawing Rights (SDR) for å støtte land på randen av betalingsproblemer. Vi er fornøyde med at dette kravet fikk gjennomslag. IMF vedtok i 2021 en utstedelse av SDR til en verdi av 650 milliarder dollar.

Hjemme i Norge har SLUG jobbet med å påvirke partienes nye politiske plattformer i forbindelse med fjorårets stortingsvalg. Vi er veldig fornøyde med at samtlige partier, med unntak av Høyre, nå har god og konkret politikk på håndtering av statlige gjeldsproblemer i sine partiprogram for perioden 2021-2025. Den nye regjeringsplattformen slo også fast at regjeringen vil støtte opp om etableringen av internasjonale mekanismer for effektiv og rettferdig håndtering av statlige gjeldskriser etter innspill fra, blant andre, SLUG.

I 2021 jobbet SLUG som vanlig også med Statens Pensjonsfond – Utlands rolle som ansvarlig långiver. Fjoråret brakte ikke mindre enn fem gjennomslag og milepæler for vårt arbeid med Oljefondet. I forbindelse med behandlingen av NOU 2020: 7 Verdier og ansvar – Det etiske rammeverket for Statens Pensjonsfond Utland spilte, blant annet, SLUG inn at Etikkrådets korrupsjonskriterium burde utvides til også å dekke andre former for økonomisk kriminalitet. Dette vil kunne øke muligheten for å stille, for eksempel, Credit Suisse til ansvar for sitt bidrag til den mosambikiske gjeldskrisen. Regjeringen gikk inn for dette forslaget som nå er vedtatt. Samtidig valgte NBIM også å stemme imot gjenvalg av enkelte styremedlemmer i Credit Suisse (CS). Dette skyldtes et sammensatt bilde av uansvarlighet og dårlig styring fra CSs side. SLUG har over mange år spilt inn behovet for å stille CS til ansvar for manglende systemer for å sikre nødvendig aktsomhet i sin investeringsvirksomhet, og en stemme mot gjenvalg kan være ett skritt på veien mot å stille den sveitsiske storbanken til ansvar mer substansielt.

I forbindelse med fjorårets arbeid med SPU oppdaget vi også at mye informasjon om fondets system for godkjenning av utstedere av statsobligasjoner var forsvunnet fra NBIMs nettside. Dette ville vært et alvorlig tilbakeslag for åpenheten rundt fondets system for godkjenning av statsobligasjoner og den demokratiske innflytelsen over dette systemet. Heldigvis ble informasjonen republisert da vi gjorde NBIM oppmerksomme på problemet. I den forbindelse ble også en ny liste over godkjente utstedere av statsobligasjoner offentliggjort. Dette er første gang en slik liste er blitt offentlig tilgjengelig. Det er et stort skritt i retning av større åpenhet. Listen over godkjente utstedere av statsobligasjoner viser at det nye systemet for ansvarlig långivning, som SLUG har vært svært delaktige i å spille inn på utviklingen av, er effektivt i å forebygge at fondet investerer i statsobligasjoner utstedt av stater som scorer dårlig på politiske og sivile rettigheter og/eller har ikke-bærekraftig gjeld. Blant annet finnes ikke lenger Kina og Saudi-Arabia på listen over land fondet er investert i. Systemet er imidlertid ikke perfekt, som illustrert ved at Israel fortsatt er en godkjent utsteder av statsobligasjoner. Vi vil fortsette arbeidet for å styrke fondets systemer for ansvarlig långivning også i årene som kommer.

Sist, men ikke minst, startet NBIM i 2021 med forhåndsfiltrering av alle nye aksjer som legges til indeksen. Forhåndsfiltrering er et tema sivilsamfunn, og også SLUG, har tatt til orde for i mange år. En forhåndsfiltrering av aksjer kan på sikt bli viktig for å forebygge at uansvarlige långivere legges til indeksen – ett ledd i et lengre arbeid fra vår side. Forhåndsfiltrering er et stort skritt framover for den ansvarlige forvaltningen av SPU og en mulighet vi vil fortsette å bygge videre på i vårt arbeid med ansvarlige investeringer.

Temanyhetsbrev

I 2021 sendte SLUG ut to temanyhetsbrev på epost og delte elementene i sosiale medier. Hvert av temanyhetsbrevene bestod av 3 dybdeartikler, en tegnestripe og en podcastepisode med intervjuer. Tekstene var skrevet av representanter for sivilsamfunn i Norge og internasjonalt. Noen av tekstene var på engelsk og ble distribuert også hos SLUGs partnere i utlandet.

Temaene for nyhetsbrevene i 2021 var 1) Gjeld og klima 2) Gjeldskriser og oppfyllelse av barns rettigheter. SLUG produserer og distribuerer vanligvis 3 temanyhetsbrev per år. I 2021 kom vi ikke i mål med dette blant annet fordi vi kom sent i gang med produksjonen i påvente av tildeling av midler fra Norad, i kombinasjon med kapasitetsproblemer hos vår eksterne leverandør. Gjeldsbrev nummer 3 – 2021 kommer derfor våren 2022. Til sammen ble podcastene våre avspilt 862 ganger i 2021.

Foredrag og seminarer

SLUG hadde hoved- eller medansvar for planlegging og gjennomføring av 6 panelsamtaler eller seminarer både nasjonalt og internasjonalt i 2021. Vi samarbeidet blant annet med Verdensseminaret, Arendalsuka, Globaliseringskonferansen og Studenter-samfunnet i Trondheim om våre offentlige arrangementer i fjor. Vi gjennomførte også 15 digitale eller fysiske foredrag og skoleringer med til sammen 236 deltakere – de fleste digitale.

SLUG i media i 2021

I løpet av 2021 var SLUG i media 13 ganger:

- Dei store koronaprofittørane (Klassekampen 28.06.2021)
- En varig løsning på Tsjads gjeldskrise (Bistandsaktuelt 29.06.2021)
- Utviklingsland har akkurat blitt 2000 milliarder kroner rikere (sitat i Bistandsaktuelt 25.08.2021)
- Åpenhet kan løse Zambias gjeldskrise (Vårt Land 09.09.2021)
- Problemer for nyvalgt president (Dagsavisen 20.09.2021)
- Tikkende gjeldsbombe (omtale av kampanje Vårt Land 20.10.2021)
- Libanon - Alle krisers mor (Klassekampen 21.10.2021)
- Rike land må gjøre opp sin klimagjeld (Dagsavisen 28.10.2021)
- Hvordan Norge kan bidra til å løse klimakrisen (Bistandsaktuelt 10.11.2021)
- Hva effektiv og rettferdig håndtering av statlige gjeldskriser egentlig betyr (Bistandsaktuelt 23.11.2021)
- Oljefondet må stille Credit Suisse til ansvar (Afrika.no 23.11.2021)
- Inflasjon kan gi rentesjokk (Dagens Næringsliv 2.12.2021)
- Statlige gjeldskriser i afrikanske land i kjølvannet av pandemien (Transit Magasin 28.12.2021)

Nettside og sosiale medier

I 2021 ble det registrert totalt 10 617 økter på vår hjemmeside, www.slug.no, og 23 218 sidevisninger. Dette var en økning fra 2020. Det ble publisert totalt 38 artikler og nyhetssaker på nettsiden vår i løpet av året. SLUG brukte Facebook, Twitter og Instagram aktivt for å spre informasjon om blant annet artikler, arrangementer og møter vi deltok på. Rekkevidden for poster i sosiale medier var i 2021 133.237 fordelt på 175 poster. I 2021 var sosiale medier fortsatt spesielt viktig på grunn av få muligheter for fysiske arrangementer og møteplasser. Per desember 2021 hadde vi 4914 følgere i sosiale medier.

Internasjonalt samarbeid og det internasjonale nettverket

SLUG er medlem i Eurodad, et europeisk nettverk for organisasjoner som jobber med gjeld- og utviklingsspørsmål. De regionale nettverkene Latindad, Afrodad og Jubilee Caribbean er de viktigste Sør-baserte samarbeidspartnere til SLUG, i tillegg til flere nasjonale nettverk, som Budget Monitoring Forum (FMO) fra Mosambik. I løpet av 2021 jobbet vi også tett med Asian People's Movement on Debt and Development (APMDD) og vi styrket samarbeidet med flere nordiske og baltiske organisasjoner. Vi deltok i fjor på 37 møter i det internasjonale nettverket vårt.

Vi deltok også på 15 møter med internasjonale beslutningstakere og på 19 møter med nasjonale beslutningstakere. Dette inkluderte møter med IMF, Verdensbanken, Parisklubben, FN, møter med stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer og ansatte i departementene og annen forvaltning, for å nevne noe. Også i 2021 ble det fleste internasjonale konferanser og møter gjennomført virtuelt, med unntak av COP26 i Glasgow, der SLUG var fysisk tilstede.

I 2021 deltok vi fysisk eller virtuelt på følgende internasjonale konferanser:

- IMF og Verdensbankens vårmøter
- FNs generalforsamling
- IMF og Verdensbankens årsmøter
- COP26

Samarbeid med privat næringsliv

I 2021 startet vi opp et spennende nytt prosjekt på retningslinjer for ansvarlig långivning for private investorer, som skal gå over hele den femårige perioden. Med innspill fra blant andre Storebrand, KLP, Finans Norge, FNs uavhengige ekspert på gjeld og menneskerettigheter og UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) utviklet vi en rapport som analyserer eksisterende rammeverk for ansvarlig långivning og lånoptak og kommer med anbefalinger til en beste praksis rettet mot private investeringer i statlige gjeldsinstrumenter. Vi fikk svært gode tilbakemeldinger på rapporten fra blant annet UNCTAD, som kalte den «an excellent piece of work». Rapporten ble lansert med en [panelsamtale](#) på Sentralen i februar 2022.

Organisasjon

Medlemsorganisasjoner og samarbeid

SLUG hadde per desember 2021 36 medlemsorganisasjoner. I den nye rammeavtalen med Norad ligger det et årlig kampanjeprojekt med medlemmene våre inne i planen. Fellesrådet for Afrika er fast partner over den femårige perioden og i tillegg er det lagt opp til at det skal være én ad hoc partner fra medlemsorganisasjonene årlig. I 2021 ble felleskampanjen utviklet i samarbeid med Fellesrådet og Redd Barna. Den besto av en policy brief, som ble plukket opp av [Vårt Land](#), i tillegg til møter med relevante beslutningstakere nasjonalt og internasjonalt. Det ble i tillegg laget en [kampanjevideo](#) som ble delt i sosiale medier, rettet mot relevante norske beslutningstakere. Videoen ble delt av flere av våre medlemsorganisasjoner og nådde til sammen rundt 25.000 gjennom sosiale medier og fikk rundt 14.000 avspillinger.

Fra kampanjevideo

I 2021 samarbeidet vi også med Tax Justice Network Norge om utvikling av en temaside om statsgjeld på [Åpenhet.no](#), der relevante nettsaker om åpenhet i statsgjeld skal publiseres. Det ble også laget en temavideo med bidrag fra Kirkens Nødhjelp, Storebrand og UNDP. Temasiden ble produsert i 2021 og lansert i februar 2022.

Årsmøte

Årsmøtet i 2021 ble avholdt digitalt. Til stede var:

- Natur og Ungdom (Therese Hugstmyr Woie)
- Somali Norwegian Strategic Partners (Said Mahamud Ali og Abdirahman Mohamed)
- SAIH (Hector Ulloa)
- Attac (Sondre Dalen)
- Changemaker (Lars Bockman)
- Sosialistisk Ungdom (Fanny Løvholm)

Observatører/andre:

- Sekretariatet og styrerepresentanter

Styret

Etter årsmøtet 2021 hadde SLUG følgende styre:

- Synnøve Ofte Wigaard (styreleder)
- Isabella Dahl Kormilitzine (styreleder fra september 2021)
- Mathias Slettholm
- Stephanie Zepeda Solbakken (KrFU)
- Markus Frislid (Changemaker)

- Embla Husby Jørgensen
- Julie Wood
- Harald Berger
- Johanne Thoen Hansen (KFUK-KFUM Global)
- Fanny Løvholm (Sosialistisk Ungdom)

Valgkomiteen bestod av Håvard Skjerdal, Ane Kollen Evenmo og Kasper Landmark.

Styret møttes 5 ganger i 2021. Arbeidsutvalget besto ved starten av året av styreleder Synnøve Ofte Wigaard og styremedlemmene Håvard Skogerbø og Julie Wood og senere av Isabella Dahl Kormilitzine, Harald Berger og Markus Frislid.

De frivillige

Å ikke kunne møtes fysisk har vært en utfordring for en organisasjon som SLUG, men allikevel hadde vi relativt god aktivitet fra de frivillige også i 2021. SLUGs frivilliggjeng besto i 2021 av rundt fem-seks personer. Disse bidro til planlegging og gjennomføring av arrangementer og skriving av nettsaker, for å nevne noe.

Kontingent og finansiering

SLUGs nye femårige avtale med Norad startet i 2021 og varer ut 2025. Organisasjonen mottok 1,8 millioner kroner i informasjonsstøtte fra Norad i 2021. Vi mottok 116 400 kroner i medlemskontingent i 2021 og i tillegg mottok SLUG en gave på 50 000 kroner fra en privat giver. SLUG hadde ved utgangen av 2021 midler til omtrent et halvt års drift.

Ved overgangen mellom to avtaleperioder med Norad må organisasjonen ha nok tilgjengelige midler til å dekke løpende utgifter i påvente av søknadssvar fra Norad og eventuelt en tre måneders oppsigelse dersom søknaden skulle få avslag. Dette innebærer erfaringsvis rundt seks måneders drift. Styret gjør nå også en innsats for å rekruttere flere nye medlemsorganisasjoner, med mål om å øke inntektene noe i årene som kommer.

Sekretariatet

I 2021 hadde SLUG til sammen 2,2 årsverk. Maren Hemsett som daglig leder, med Henrik Mathias Hvaal som vikar i begynnelsen av året, og Thea Sofie Rusten Grastveit som politisk rådgiver. I løpet av året var både Synnøve Ofte Wigaard og Amalie Ramslien Næss ansatt i deltidsstillinger. I tillegg var Dilmi Wijesekara ansatt som rapportforfatter og skrev rapporten om ansvarlig långivning for private investorer. Synnøve Ofte Wigaard var styrets leder frem til september 2021, hvoretter Isabella Dahl Kormilitzine tok over som styreleder. Styreleder har mottatt et månedlig honorar på 1500 kroner.

I desember 2021 ryddet SLUG ut av kontoret i Kongens gate og flyttet til kontorfellesskapet SoCentral på Sentralen.